

Aktualna sytuacja w województwie mazowieckim w zakresie potrzeb i możliwości pobudzania finansowania poprawy efektywności energetycznej

21.03.2023

Andrzej Rajkiewicz

NARODOWA
AGENCJA
POSZANOWANIA
ENERGII S.A.

Przedmiot diagnozy

Diagnoza powstała w grudniu 2020 roku i miała trzy cele:

- a. **identyfikacja potencjałów finansowania** poprawy efektywności energetycznej w sektorach budownictwa mieszkalnego wielorodzinnego, jednorodzinnego i użyteczności publicznej oraz w MŚP,
- b. **ilustracja działających form finansowego wsparcia,**
- c. **sformułowanie wstępnych rekomendacji** w celu ułatwienia dostępu beneficjentom do finansowania poprawy efektywności energetycznej w kontekście nowej perspektywy finansowej UE, w powiązaniu z innymi środkami publicznymi i niepublicznymi dostępnymi w województwie mazowieckim.

Aktualizacja diagnozy – 8 marca 2023 r.

Dnia 24.05.2022 r. Sejmik Województwa Mazowieckiego uchwałą nr 72/22 przyjął Strategię Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+, w której zagadnienie poprawy efektywności energetycznej powiązано z adresowanym problemem następująco:

- „tzw. „niska emisja” w sektorze bytowo-komunalnym,
- emisja zanieczyszczeń, których źródłem jest transport samochodowy i przemysł,
- oraz nadal niska świadomość ekologiczna mieszkańców regionu.

Konieczne jest kontynuowanie podjętych działań, w tym:

- dalsze wdrażanie uchwały antysmogowej oraz programów ochrony powietrza,
- zastępowanie surowców konwencjonalnych ekologicznymi nośnikami energii,
- modernizacja i wymiana kotłów grzewczych,
- jak też termomodernizacja obiektów”

Identyfikacja potencjałów finansowania

Te cele znalazły odzwierciedlenie w Programie Regionalnym Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 w Priorytecie II – Fundusze Europejskie na zielony rozwój Mazowsza:

1. W Celu szczegółowym 2(i) **wspieranie efektywności energetycznej** i redukcji emisji gazów cieplarnianych z planowanymi interwencjami (m.in.):
 - a. Poprawa efektywności energetycznej budynków publicznych i mieszkalnych ukierunkowanej na realizację kompleksowych działań inwestycyjnych przyczyniających się do poprawy efektywności energetycznej budynków, redukcji zanieczyszczeń, obniżenia emisji gazów cieplarnianych oraz zmniejszenia zjawiska ubóstwa energetycznego. Interwencją objęte zostaną budynki mieszkalne (wielorodzinne, zamieszkania zbiorowego) oraz budynki użyteczności publicznej;
 - b. Wsparcie mazowieckich gmin w realizacji programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim przez m.in. komunikację z mieszkańcami, doradztwo energetycznego i ekologiczne.
2. W Celu szczegółowym 2(ii) **wspieranie energii odnawialnej** zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju z planowanymi interwencjami (m.in.):
 - a. Budowa i rozbudowa instalacji/jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej ze źródeł odnawialnych wraz z infrastrukturą powiązaną będzie ukierunkowana w szczególności na przedsięwzięcia zgodne z potencjałem regionu, tj. energetyka słoneczna, mała energetyka wiatrowa oraz biomasa i biogaz. Wsparcie może być skierowane na produkcję energii z biomasy i biogazu, które zostały wyprodukowane zgodnie z kryteriami zrównoważonego rozwoju określonymi w art. 29 dyrektywy 2018/2001.

3. W Celu szczegółowym 2(viii) **wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej** jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej z planowanymi interwencjami:
- a. Wspieranie infrastruktury niezbędnej do korzystania z form indywidualnej mobilności aktywnej, w tym ruchu pieszego i rowerowego;
 - b. Finansowanie przedsięwzięć dotyczących zakupu niskoemisyjnego i zeroemisyjnego taboru autobusowego, rozbudowy infrastruktury paliw o punkty ładowania pojazdów elektrycznych i stacji tankowania pojazdów wodorowych (dotyczy pojazdów transportu publicznego oraz samochodów prywatnych). Wspierana będzie infrastruktura niezbędna do korzystania z komplementarnych form transportu, tj. transportu bezemisyjnego komplementarnego w stosunku do autobusowego transportu publicznego, np.: carsharing oparty o pojazdy elektryczne;
 - c. Budowa i przebudowa infrastruktury przystankowej wraz z wyposażeniem, infrastruktura niezbędna dla eksploatacji, utrzymania i obsługi taboru transportu publicznego wraz z niezbędnymi urządzeniami, budowa i przebudowa węzłów przesiadkowych, w tym obiektów P&R, a także systemów cyfrowych dla transportu publicznego i bezemisyjnej mobilności, w tym szczególnie w zakresie integracji taryfowej i wdrożenia koncepcji „Mobilność jako usługa” (MaaS).

Instytucje finansujące projekty poprawy efektywności energetycznej

1. Mazowiecka Jednostka Wdrażania Projektów Unijnych – działania w FEM
2. Mazowiecki Regionalny Fundusz Pożyczkowy – pożyczka energetyczna (zakończona)
3. Mazowiecka Agencja Energetyczna – pożyczka energetyczna (zakończona)
4. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - pożyczki
5. Banki oferujące instrument zwrotne z dotacjami z RPO/**FEM** i z Banku Gospodarstwa Krajowego
6. **Bank Gospodarstwa Krajowego z Programem Termo w nowej odsłonie**
7. **Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z programem EPC+**
8. **Partnerstwo Publiczno-Prywatne**

Instytucje oferujące wsparcie w zakresie przygotowania projektów poprawy efektywności energetycznej, tzw. doradztwo energetyczne

1. **Województwo Mazowieckie - Wsparcie mazowieckich gmin w realizacji programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, Mazowsze dla czystego powietrza 2023**
2. **Mazowiecka Agencja Energetyczna – wsparcie dla samorządów z wykorzystaniem programu UE ELENA**
3. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – doradztwo w zakresie programu Czyste Powietrze
4. **Samorzady np. Miasto Warszawa – realizacja programu STOP-SMOG**

Wdrożenie rekomendacji z I Okrągłego Stołu (8.06.2022)

Zastosowanie naborów ciągłych - *nie wdrożono*

- Ograniczone środki – prawdopodobnie nie wszystkie złożone wnioski zostaną objęte wsparciem, a tylko te które spełnią wymogi formalne i zostaną najwyżej ocenione przez ekspertów, co powinno świadczyć o ich jakości.
- Organizacja pracy MJWPU – duża liczba składanych wniosków względem ograniczonego personelu wymaga wprowadzenia ram trwania konkursu.
- Wnioskodawcy mają świadomość, że takie wsparcie przewidziane jest w FEM 2021-2027.
- Informacje o konkursie odpowiednio wcześniej zamieszczane są w harmonogramie .
- Przeprowadzane są kampanie informacyjne dotyczące konkursów w danym roku.
- Tryb zamknięty jest zgodny z przepisami

Zapewnienie pomocy technicznej gminom i właścicielom budynków - *wdrożono*

W ramach RPO WM 2014-2020 i FEM 2021-2027 funkcjonuje Sieć Punktów Informacyjnych o FE, której konsultanci bezpłatnie pomagają w aplikowaniu o środki. Dodatkowo w ramach Osi II FEM planowane jest uruchomienie na Mazowszu projektu niekonkurencyjnego „Wsparcie mazowieckich gmin w realizacji programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim” w ramach którego w gminach, które będą partnerami lidera (Województwo Mazowieckie), będą działali ekodoradcy mający szerokie spektrum świadczonych bezpłatnych usług w zakresie m.in. doradztwa energetycznego i ekologicznego.

Wdrożenie rekomendacji z I Okrągłego Stołu (8.06.2022)

Podwyższenie świadomości korzyści płynących z oszczędności energii i ograniczenia emisji zanieczyszczeń - wdrożono

MJWPU jako instytucja wdrażająca przeprowadza szereg kampanii edukacyjnych, również z zakresu efektywności energetycznej czy OZE.

Ponadto w ramach projektu niekonkurencyjnego „Wsparcie mazowieckich gmin w realizacji programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim” planowane są działania edukacyjne i świadomościowe, informacyjne.

Promowanie złożoności i jakości, a nie tylko poprawy efektywności energetycznej - wdrożono

Obszary projektu dotyczące wentylacji, oświetlenia czy wyciszenia budynku (co dzieje się m.in. już poprzez zastosowanie izolacji termicznej czy wymiany stolarki okiennej) są możliwe w ramach głębokiej termomodernizacji.

Wdrożenie rekomendacji z I Okrągłego Stołu (8.06.2022)

Większe wsparcie finansowe na przygotowanie projektów - *wdrożono*

Katalog kosztów kwalifikowalnych w konkursach RPO WM 2014-2020 zawiera szereg możliwych kosztów związanych z procesem przygotowania dokumentacji projektu, m.in:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badań geologicznych, archeologicznych, itp.);
- przygotowanie dokumentacji technicznej: koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy, itp.;
- przygotowanie studium wykonalności;
- przygotowanie audytu energetycznego (audyt ex-post będzie mógł zostać uznany za wydatek kwalifikowany jeśli zostanie złożony i rozliczony najpóźniej wraz z wnioskiem o płatność końcową);
- przygotowanie raportu oddziaływania na środowisko;
- koszt przygotowania przetargu, w tym dokumentacji przetargowej;
- wydatki na nadzór: inwestorski, autorski

Program UE ELENA szerzej wykorzystywany

Dziękuję za uwagę

Andrzej Rajkiewicz

**Ogólnokrajowe
Stowarzyszenie
„Poszanowanie Energii
i Środowiska”**

www.sape.org.pl
roundbaltic@sape.org.pl

**Fundacja Poszanowania
Energii**

**ul. Świętokrzyska 20
00-002 Warszawa**

www.fpe.org.pl
biuro@fpe.org.pl

**Narodowa Agencja
Poszanowania Energii S.A.**

www.nape.pl
nape@nape.pl